

Krijgt kleuteronderwijs wat het nodig heeft

Kwaliteitsvol kleuteronderwijs is van fundamenteel belang. Want daar start de schoolloopbaan en ligt de sleutel om de ongelijkheid tussen kinderen te verkleinen. Kleuteronderwijs moet dus hoog op de beleidsagenda staan. Dat gebeurde onlangs zowel op Vlaams als op federaal niveau.

Gelijke werkingsmiddelen

Meermaals hamerde het COV tijdens de voorbije legislatuur op het belang van kwaliteitsvol kleuteronderwijs. We zijn het beu dat, door de historische onderfinanciering van het kleuteronderwijs, kleuteronderwijzers en kinderverzorgers maar moeten roeien met de riemen die ze hebben. Vandaag krijgt een school één derde minder werkingsmiddelen voor een kleuter. Dit vloeit voort uit de achterhaalde redenering dat kleuters slechts twee derde van de tijd naar school gaan. Dat is niet meer de realiteit. De overgrote meerderheid van de kleuters (3-tot 5-jarigen) is immers meer dan vol-

doende aanwezig.¹ Dagelijks zetten verschillende actoren zich in om nog meer kleuters regelmatig naar school te krijgen. Maar aanwezigheid is onvoldoende! Enkel kleuters die kunnen genieten van kwaliteitsvol onderwijs zetten stappen vooruit in hun ontwikkeling. Er is dus nood aan meer omkadering, ruimte voor professionalisering, ruimte voor overleg. Gelukkig beseffen onze Vlaamse volksvertegenwoordigers dit nu eindelijk ook. Op 24 april 2019 stemde het Vlaams parlement voor gelijke werkingsmiddelen voor het kleuter- en lager onderwijs. Deze bepaling zal vanaf 1 september 2019 ingaan. Een logische beslissing!

Personeel moet dit ook merken in eigen portefeuille!

Bij de start van het schooljaar 2016-2017 vroegen we onze leden of zij uit eigen zak klas- en didactisch materiaal bekostigen. Ze antwoordden volmondig: "Ja!". Over een heel schooljaar gaat het om gemiddeld 261 euro. Daarnaast nemen ze nog veel materialen mee van thuis.

Wanneer de kleuters op maandag 2 september 2019 in origineel en fris ingerichte klassen verwelkomd worden, dan willen we dat kleuterjuffen- en meesters dat niet met eigen middelen moeten bekostigen. En dat geldt ook later op het jaar wanneer de klas andere accenten krijgt omdat het herfst, Sinterklaas, Kerst, Valentijn en carnaval wordt.

Zullen we in de loop van het jaar een ander patroon ontdekken in de organisatie van koekenverkopen, quizavonden, kerstmarkten, lentebrunches en spaghettidagen? Het zijn activiteiten die ervoor zorgen dat er wat extra budget over de klassen verdeeld kan worden. Dit is gemeengoed in onze scholen. Maar het is geen normale situatie! Wie kwaliteitsvol onderwijs als topprioriteit beschouwt, moet er ook in investeren!

1. Lees meer in deze Basis op blz. 17-20.
 2. Eindrapport 'Onderzoek naar kleuterparticipatie' (2016), Departement Onderwijs en Vorming
 3. Actieplan kleuterparticipatie 'elke dag kleuteronderwijs telt', www.kleuterparticipatie.be
 4. Advies over kleuterparticipatie, Raad Basisonderwijs, Vlor, 8 februari 2017

erwijs ft?

De gelijkschakeling van de werkingsmiddelen van het kleuteronderwijs met het lager onderwijs is een stap in de richting van een sterkere financiering voor het basisonderwijs.

Kleuterjuffen en -meesters moeten deze bepaling ook écht ervaren, in de eigen portefeuille.

Als COV zijn we overtuigd dat er nog meer moet gebeuren. We blijven daarom onze vraag herhalen om ten laatste tegen 2022 de volgende studie te laten uitvoeren: "Wat heeft een basisschool nodig als je voor alle kinderen gratis en kwaliteitsvol onderwijs wil realiseren in de eigen buurt, en als je rekening houdt met de vrijheid van onderwijs en de grondwettelijke vrije keuze?"

Blijven hameren op maatwerk

Om ervoor te zorgen dat zo veel mogelijk kleuters actief deelnemen aan kleuteronderwijs, moet er ingezet worden op kleuterparticipatie.

Kleuters moeten ingeschreven worden en ook voldoende dagen aanwezig zijn op school. Het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs (2014-2019) stipten het belang van kleuterparticipatie ook aan.

In 2016¹ kregen we eindelijk zicht op de kleuters die niet of onvoldoende participeren. Vaak gaat het om kwetsbare groepen die niet te vatten zijn met generieke regels. Er moet kindge-

richt gewerkt worden, met aandacht voor de volledige ontwikkeling van een kind en vertrekkende van het partnerschap tussen school en ouders. Er is dus nood aan maatwerk. Het actieplan kleuterparticipatie² erkende het belang van deze lokale aanpak om kleuterparticipatie te bereiken. De Vlaamse overheid moet maatwerk faciliteren en ondersteunen. Deze visie werd ook benadrukt in het unaniem goedgekeurde Vlor-advies over kleuterparticipatie³. Daar werd uitdrukkelijk gesteld dat de oplossing voor geen of onvoldoende participatie aan het kleuteronderwijs niet ligt in het verder versterken van reglementaire maatregelen die participatie afdwingen. Hier werd verwezen naar een verlaging van de leerplichtleeftijd.

Deze visie beklemtoonde het COV ook in discussies waar het ging om een verlaging van de leerplichtleeftijd van 6 jaar naar 5 jaar of in sommige midde-ns zelfs naar 3 jaar. We werden hierin telkens gesteund door verschillende partners.

Leerplicht vanaf 5 jaar

Maar herhaalde gefundeerde argumenten kunnen blijkbaar niet op tegen symbolische dossiers. Want dat is wat de verlaging van de leerplichtleeftijd geworden is. Al vanaf de jaren 1960 duikt bij de regelmaat van de klok deze discussie op onder beleidsmakers. Aangezien een wijziging van de leerplichtleeftijd federale materie is, moeten er op dat beleidsniveau beslissingen genomen worden. Dat gebeurde op 14 maart 2019. De Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers keurde die dag een wetsontwerp goed waardoor de grondwet aangepast wordt. De leerplichtleeftijd werd verlaagd van 6 naar 5 jaar. Dit treedt in werking op 1 september 2020.

Na deze aanpassing op het federale beleidsniveau is het aan de gemeenschappen om deze maatregel uit te voeren. En daar wringt voor het COV het schoentje. We zijn bezorgd om de consequenties van deze wetswijziging voor de organisatie van het onderwijs en het aanbod voor de 5-jarigen.

We vrezen voor de financiële kater die dit met zich zal meebrengen. Want een verlaging van de leerplichtleeftijd is verbonden aan de grondwettelijke opdracht om levensbeschouwelijk onderricht te voorzien. Zullen de noodzakelijke financiële inspanningen in verhouding staan met het beoogde resultaat? Voor ons zijn het middelen die veel efficiënter ingezet zouden worden als ze geïnvesteerd worden in maatregelen die nodig zijn om de kleine groep van niet-bereikte kleuters te laten participeren. Daarnaast willen we absoluut blijven pleiten voor de eigenheid van het kleuteronderwijs. Ook als de leerplichtleeftijd verlaagd wordt naar 5 jaar moet de specifieke aanpak van het kleuteronderwijs, gebaseerd op de ontwikkeling van kleuters, gegarandeerd blijven.

In tweespalt

Ja! én nee! Dat is het antwoord op de startvraag: 'Krijgt het kleuteronderwijs wat het nodig heeft?'. Langs de ene kant zetten we in het onderwijsbeleid stappen vooruit om het kleuteronderwijs naar waarde te erkennen door gelijke werkingsmiddelen met het lager onderwijs te realiseren. Dat is voor het COV een zeer belangrijke realisatie! Maar tegelijk zijn we ongerust over de consequenties van de grondwetswijziging om de leerplichtleeftijd te verlagen naar 5 jaar. Voor het COV is dit niet de weg om een maximale participatie aan het kleuteronderwijs te verkrijgen. Hier heiligt het doelt niet de middelen! ■

Wanneer de kleuters in fris ingerichte klassen verwelkomd worden, dan willen we dat kleuterjuffen en meesters dat niet met eigen middelen moeten betalen.